

Turun kaupungin ympäristöterveydenhuolto
Linnankatu 55 K
20100 Turku

Lausuntopyyntönnö 1629-2012

Lausunto terveydensuojelulain 18 §:n mukaisen hyväksynnän hakemisesta Turun vesiliikelaitoksen toiminnan muutokselle

Turun kaupungin ympäristöterveydenhuolto pyysi lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriöltä Turun vesiliikelaitoksen toiminnan muutoksesta johtuvasta hakemuksesta talousvettä toimittavaksi laitokseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö siirsi lausuntopyynnön Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) 28.8.2012 toimenpiteitä varten.

Valvira toteaa näkemyksinään seuraavaa:

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäväksi on säädetty terveydensuojelulain (763/1994) 6 §:ssä alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Terveydensuojelulain 8 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa ennakolta varauduttava erityistilanteiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemiseksi, selvittämiseksi ja poistamiseksi tarvittaviin valmius- ja varotoimenpiteisiin. Valvira toteaa, että kunnan terveydensuojeluviranomainen on toimivaltainen viranomainen talousveden laadun valvonnassa ja laatii talousvettä toimittavan laitoksen valvontatutkimusohjelman yhteistyössä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa kuten sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (461/2000) on säädetty.

Terveydensuojelulain 18 §:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen on haettava kunnan terveydensuojeluviranomaiselta hyväksyntä uudestaan, jos esim. vedenotossa tapahtuu toimitettavan talousveden laadun tai jakelun kannalta olennaisia muutoksia. Hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan olennaista muuttumista ja toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty. Turun vesiliikelaitoksen vedenoton olisi tarkoitus muuttua nykyisestä pintavedenotosta Turun Seudun Vesi Oy:n toimittaman tekopohjaveden ostamiseksi. Valvira katsoo tämän olevan terveydensuojelulain tarkoittama olennainen muutos.

Talousvettä toimittavaa laitosta koskevan hakemuksen sisällöstä on säädetty terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 8 §:ssä. Valviran näkemyksen mukaan Turun vesiliikelaitoksen hakemus talousvettä toimittavaksi laitokseksi on puutteellinen terveydensuojeluasetuksen 8 §:n kohtien 6) selvitys veden laadun tarkkailun järjestämisestä ja 9) selvitys erityistilanteisiin

Dnro 1780/06.10.02/2012

15.3.2012

varautumisesta osalta. Asiakirjat pitää saattaa ajan tasalle ja täydentää ennen kuin kunnan terveydensuojeluviranomainen voi käsitellä hakemuksen.

Turun vesiliikelaitoksen valvontatutkimusohjelma pohjautuu osittain vasta suunnitelmissa olevaan vedenkäsittelyyn siltä ajalta, jolloin kuluttajille tullaan toimittamaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettavaa tekopohjavettä.

Hakemus ei sisältänyt terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 8 §:n mukaan vaadittavaa suunnitelmaa erityistilanteisiin varautumisesta.

Erityistilannesuunnitelmassa kuvattava kriisiviestintäsuunnitelma on tärkeä osa terveydensuojelulain 8 §:n tarkoittamaa ennakoitua varautumista. Kriisiviestintäsuunnitelman on oltava ajantasainen ja vastattava seudullisen vedenjakelun tilannetta ennen kuin erityistilannesuunnitelmaa voidaan pitää terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) 8 §:n mukaisena vaadittavana suunnitelmana erityistilanteisiin varautumisesta.

Valviran näkemyksen mukaan valvontatutkimusohjelmassa kuvattu varautuminen on puutteellista, sillä varavettä ei voida toimittaa Halisten vesilaitoksen suunnitellun kahden vuoden remontin aikana. Hakemuksessa olevien tietojen mukaan Turun vesiliikelaitoksen pohjavedenottoilta voidaan tilapäisesti toimittaa vain 16 % talousvettä Turun nykyisestä vesitarpeesta 174 500 henkilölle ja muille käyttäjille kuten sairaaloille ja teollisuudelle. Tällä hetkellä ei ole varmuutta myöskään siitä, onko Halisten varavesilaitos käyttövalmiudessa vuonna 2015. Turun Seudun Vesi Oy:llä on ollut veden toimituksessa katkoja 28.4.2011 ja tapaninpäivänä 2012 eli ostoveden toimitusjärjestelmä ei ole ollut aukoton. Ostovesijärjestelmän rikkoutumisen sekä mahdollisen tekopohjaveden saastumisen varalta on oltava toimiva varavesijärjestelmä (terveydensuojelulaki 8 §).

Turun vesiliikelaitoksen valvontatutkimusohjelman yksityiskohdista Valvira toteaa seuraavaa:

Kappale 5. Veden laadun tavoite

Talousvettä toimittava laitos on vastuussa laatuvaatimusten täyttymisestä kiinteistön vesijohtoon liittämiskohtaan saakka (461/2000, 5§). Valvira pitää hyvänä, että Turun vesiliikelaitos ja Turun Seudun Vesi Oy sopivat ostettavan veden laatuavoitteista ja menettelytavoista, jos em. laatuavoitteet eivät täyty.

Kappale 8. Eri ottamoilta tulevan veden sekoittuminen, jakelu ja varastointi

Valviran mielestä ajankohdat on kirjoitettava valvontatutkimusohjelmaan uudestaan, sillä toiminnan muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan olennaista muuttumista.

Valvontatutkimusohjelmassa puhutaan mm., että maaliskuun alussa 2012 ajetaan Halistenkin vesilaitos alas, jonka jälkeen koko Turun seutu saa tekopohjavettä.

Kappale 10.2. TSV:n tekopohjavesilaitos

Valvira näkee tärkeänä, että Turun Seudun Vesi Oy toteuttaa Turun vesiliikelaitoksen suunnitelmat tekopohjaveden tehokkaammasta

Dnro 1780/06.10.02/2012

15.3.2012

desinfiointista Saramäen, Laakkarin ja Mustavuoren säiliöissä. Sekä Oripään että Laakkarin säiliöiden vedestä on osoitettu koliformisia bakteereita vuonna 2011. Koliformisille bakteereille on annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 461/2000 laatusuositus 0 pmy/100ml ja bakteerien esiintyminen tekopohjavedessä viittaa siihen, että kalliosäiliöihin pääsee vuotovesiä. Terveysturvallisuusasetuksen (1280/1994) 8 §:n 4 kohdan mukaan hakemuksessa pitää esittää raakaveden käsittelytapa ja käsittelytavan tulee olla kunnan terveysturvallisuusviranomaisen hyväksymä ennen kuin talousvettä voidaan toimittaa käyttäjille. Terveysturvallisuuslain 20 §:n mukaan kunnan terveysturvallisuusviranomainen voi määrätä talousveden desinfiointivälikäsiteltäväksi tai muuten käsiteltäväksi, jos sitä on pidettävä veden laadun kannalta tarpeellisena.

Kappale 12.2. Vaaratekijöiden kartoitus ja riskianalyysi TSV:n tekopohjavesijärjestelmässä

Valvontatutkimusohjelman mukaan Turun Seudun Vesi Oy:n varautumissuunnitelmassa on korostettu käyttökäytännön koulutusta häiriötilanteiden varalta. Valviran mielestä tällaista koulutusta ja harjoituksia pitää olla jo ennen kuin tekopohjavettä aletaan toimittaa kuluttajille.

Kappale 12.3. Korjaavat toimenpiteet, käyttötarkkailu ja sen valvonta Turun vesilaitoksella

Talousvettä toimittavaa laitosta ei voi hyväksyä ennen kuin Turun vesiliikelaitoksen erityistilanneohjeistus on uudistettu vastaamaan tilannetta, jolloin kuluttajille toimitetaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä ostettavaa tekopohjavettä (1280/1994 8 § kohta 9; selvitys erityistilanteisiin varautumisesta).

Kappale 13. Laitoksen käyttötarkkailu sekä muu valvonta

Valviran mielestä Turun vesiliikelaitoksen käyttötarkkailusuunnitelma on hyvä ja ottaa huomioon tekopohjaveden ominaispiirteet kuten orgaanisen aineen pitoisuuden ja heterotrofisten bakteerien seurannan. Valviran mielestä Halisten näytteenottopisteen pitää olla yksi Turun vesiliikelaitoksen käyttötarkkailupisteistä sekä viranomaisvalvontapisteistä.

Kappale 16.2. Toiminta laatuvaatimusten ylityksissä

Tekstissä on lause: ' Mikäli käyttökiellossa on tukkuvesiyhtiön toimittama vesi, vastaa tukkuvesiyhtiö varaveden toimituksesta'. Valviralle on epäselvää, miten tämä lause on toteutettu. Onko asiasta tehty sopimus Turun vesiliikelaitoksen ja Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa? Valviran näkemyksen mukaan toiminta häiriötilanteessa on esitettävä selkeästi, sillä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (461/2000) 8 §:n mukaan valvontatutkimusohjelmassa on otettava huomioon laitoksen erityispiirteet. Vesihuoltolain 9 §:n mukaan vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti 8 §:ssä tarkoitetun toiminta-alueen hyväksymispäätöksen mukaisesti. Lisäksi lain 14 §:ssä säädetään, että vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia siitä, että laitoksen toimittama talousvesi täyttää terveysturvallisuuslaissa säädetyt laatuvaatimukset.

Dnro 1780/06.10.02/2012

15.3.2012

Valviran näkemyksen mukaan varaveden toimitusmahdollisuus pitää turvata kaikissa olosuhteissa ja tämä asia jää hakemuksessa epäselväksi.

Ylijohtaja

Marja-Liisa Partanen

Ylitarkastaja

Jaana Vaitomaa

Tiedoksi

STM / Jarkko Rapala

MMM/ Minna Hanski

Valvira / Kaisa Mäntynen, Katariina Rautalahti

Lounais-Suomen AVI/ Erja Alanen

Ympäristöterveyspalvelut, Lieto / Tiina Torkkeli-Pitkäranta

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Raisio/ Leena Rosama